



ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО:			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	405/9	/	/

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Национално тело за акредитацију
и проверу квалитета у високом
образовању
Комисија за акредитацију и проверу
квалитета
Број 612-00-00144/13/2019-03
Датум 14.02.2020. године
Булевар Михајла Пупина 2
Београд

На основу члана 21. став 1. тачка 1. и члана 23. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“ број 88/2017, 27/2018 – др. закон и 73/2018), Комисија за акредитацију и проверу квалитета, дана 14.02.2020. године, донела је

ОДЛУКУ
о акредитацији студијског програма
мастер академских студија - Мастер европских интеграција 120 ЕСПБ, Master of Laws in European Integration 120 ECTS

Утврђује се да Универзитет у Београду – Правни факултет, са седиштем у улици Булевар краља Александра број 67, Београд, ПИБ 101729152, Матични број 7032579, испуњава прописане стандарде за акредитацију студијског програма **мастер академских студија - Мастер европских интеграција 120 ЕСПБ, Master of Laws in European Integration 120 ECTS**, у оквиру поља друштвено - хуманистичких наука, за упис 10 (шездесет) студената у седишту установе, за извођење на енглеском језику.

Установа се обавезује да у року од 2 године обавести Комисију за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању о унапређењу квалитета у складу са препорукама наведеним у образложењу ове одлуке.

На основу ове одлуке се издаје уверење о акредитацији студијског програма.

Образложение

Високошколска установа Универзитет у Београду – Правни факултет, са седиштем у улици Булевар краља Александра број 67, Београд је дана 20.06.2019. године поднела захтев за акредитацију студијског програма мастер академских студија - Мастер европских интеграција 120 ЕСПБ, Master of Laws in European Integration 120 ECTS, под бројем 612-00-00144/2019-03.

Уз захтев за акредитацију, достављена је документација, која је прописана чланом 4. Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма ("Службени гласник РС", број 13/2019).

На основу чл. 8. и 9. Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, Комисија за акредитацију и проверу квалитета, образовала је поткомисију ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију. Рецензентска комисија је посетила установу 18.09.2019. године.

Извештај рецензентске комисије о извршеној анализи достављене документације са оценом, Извештај поткомисије и предлог одлуке, достављени су Комисији за акредитацију и проверу квалитета.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета, на седници одржаној 16.01.2020. године, утврдила је да су испуњени стандарди прописани Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма.

Анализом Извештаја рецензентске комисије (у даљем тексту Извештај), поткомисија за ДХ поље је утврдила да је Рецензентска комисија (у даљем тексту РК) поступила у складу са прописаним упутствима.

Анализа **Електронског формулара - РК** детаљно је анализирала документацију коју је Установа доставила за акредитацију студијског програма МАС Мастер европских интеграција 120 ЕСПБ (МАС МЕИ 120) и сачинила прелиминарни извештај. Установа Универзитет у Београду Правни факултет у првобитно достављеној документацији није доставила електронски формулар за студијски програм МАС МЕИ 120. У оквиру прилога Стандарда 5 налазио се и Извештај 1, али се он односио на једногодишњи студијски програм који носи 60 ЕСПБ и који је детаљно анализиран у Извештају за тај студијски програм. Установи је достављен прелиминарни извештај и препоручено је да достави електронски формулар за студијски програм МАС Мастер европских интеграција 120 ЕСПБ. Установа је образложила да електронски формулар за овај програм није достављен да се не би дуплирало оптерећење наставника јер је реч о истом курикулуму као за једногодишњи програм Мастер европских интеграција (60 ЕСПБ). Рецензентска комисија је закључила да се не ради о истом програму (један носи 60 ЕСПБ, а други 120 ЕСПБ), али да су предмети и наставници исти, тако да студенти имају могућност да додатно изаберу предмете који су већ садржани у курикулуму једногодишњих мастер студија са истим називом. У овај Извештај су након одговора Установе укључени и подаци за електронски формулар који је доставила Установа за студијски програм Мастер европских интеграција 120 ЕСПБ.

Укупан број ЕСПБ износи 120, што одговара двогодишњем студијском програму који се реализује током 4 семестра. Фактор изборности је 66.67%, према позицијама где студент бира предмете, односно 386.67% према додатним предметима које обезбеђује Установа. Расподела предмета по типовима не одступа значајно од препоручених процената (опште-образовни и теоријско-методолошки – око 30%, научно и стручно-апликативни – око 70%) с обзиром на то да опште-образовни и теоријско-методолошки предмети износе укупно 24.65%, научно и стручно-апликативни 75.35%. На овом мастер програму у просеку има 15.50 часова активне наставе недељно, што је довољно за други ниво односно мастер академске студије. Наставници запослени са 100% радног времена држе 99.90% наставе. Просечно и појединачно оптерећење наставника на студијском програму је у реду (просечно 0.57 часова недељно). Просечно оптерећење сарадника приказано у електронском обрасцу износи 0.28 часова, што је, такође, у реду. Завршни (мастер) рад је предвиђен и подаци који се односе на израду мастер рада су у реду, уз једну напомену, да за овај ниво студија треба да се користи назив студијски истраживачки рад.

Анализом Уводне табеле РК констатује:

Табела УВОД – Студијски програм, обухвата основне податке о студијском програму за које се тражи акредитација:

- 1) Податке о високошколској установи у којој се изводи студијски програм и назив студијског програма.
- 2) Образовно-научно/уметничко поље наведено у складу са Законом
- 3) Научна, стручна или уметничка област наведена у складу са листом области коју утврђује Национални савет.
- 4) Обим, врста и дужина студија у складу са Законом.
- 5) Назив дипломе наведен у складу са листом звања коју утврђује Национални савет

Уводна табела за студијски програм МАС Мастер европских интеграција 120 ЕСПБ (Master in European Integration (MEI) (120 ECTS) уредно је попуњена и садржи све потребне елементе. Студијски програм МАС Мастер европских интеграција изводи се на Правном факултету Универзитета у Београду, припада одговарајућем образовно-научном пољу друштвено-хуманистичких наука и области Правних наука, Политичких наука, Економских наука и Социолошких наука. Према томе, ради о се интердисциплинарним студијама у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука. Обим, врста и дужина студија усклађени су са Законом, а назив Мастер права европских интеграција Masters' degree – Master of Laws in European Integration је у реду, с обзиром на то да се ради о интердисциплинарним студијама. Раније уверење о акредитацији студијског програма МАС Мастер европских интеграција 120 ЕСПБ (из 2014. године) налази се у прилогима који су дати у оквиру документације за акредитацију Установе, у том уверењу наведено је да је студијски програм акредитован за извођење на енглеском језику. И овога пута је тражена акредитација за извођење на енглеском језику. Међутим, комплетна документација достављена је на српском језику, паралелно са српским на енглеском језику дати су само назив студијског програма и назив дипломе у Уводној табели, називи предмета у Табели 5.1б, називи предмета у Књизи предмета, а документација на енглеском језику достављена је одвојено (као Прилог 12.1). Приликом посете Установи, Комисија је сугерисала да се програм на енглеском језику прикаже у оквиру Стандарда 13 (студије на светском језику), а не у оквиру Стандарда 12. што је Установа прихватила и кориговала.

Анализом Стандарда за акредитацију студијског програма се утврђује:

Стандард 1. Структура студијског програма

Према Упутствима за примену Стандарда 1. сваки студијски програм мора да садржи следеће елементе, од којих је у тексту који следи анализиран сваки појединачно. Назив и циљеви студијског програма. Комисија константује да је назив студијског програма Мастер европских интеграција (Master in European Integration - MEI). У прелиминарном извештају Комисија је констатовала да у документу Стандард 1. нису наведени циљеви студијског програма. Поступајући у складу са препорукама Рецензентске комисије, установа је доставила допуњену документацију. Увидом у допуњена документа утврђено је да су циљеви студијског програма: да пружи адекватна знања и способности за вршење послова који се односе на право Европске уније и на процесе

европских интеграција, а који могу да се обављају у државној управи, привреди, информативној, образовној и истраживачкој научној делатности или у цивилном сектору, као и у институцијама Европске уније и у међународним организацијама. Реч је о правним али и неправним пословима за чије обављање је потребно познавање права, економије и политика Европске уније; да се оформе кадрови стручни и способни да се баве свим расположивим пословима експертског типа унутар Европске уније, као и пословима придрживања Европској унији, и пословима дипломатског и међународноправног бављења односима Европске уније и земаља развијеног Запада, земаља развијеног и/или у процесу експанзије Истока, као и земаља Трећег света. Врста студија и исход процеса учења. Високошколска установа је поднела захтев за акредитацију мастер академских студија, назив програма: Мастер европских интеграција (Master in European Integration) 120 ЕСПБ (даље: МАС МЕИ 120). У прелиминарном извештају констатовано је да исход процеса учења у документу Стандард 1. није наведен. У допуњеној документацији наведени су следећи исходи учења: продубљена знања о европском правном, економском и политичком систему, о посебним областима права и посебним европским политикама, о тумачењима, примени и даљем истраживању права Европске уније, о разлозима и процесима, као и проблемима европских интеграција, о односима Европске уније са другим међународним организацијама и државама; захваљујући сталном праћењу промена и актуелних токова унутар Европске уније и процеса европских интеграција, увек иновирано и актуелно знање, у смислу да се истовремено чува матрица високог сазнајно-аналитичког квалитета базичних знања, и да се прате и сазнају све релевантне промене у праву, политикама, различитим праксама Европске уније; познавање судске праксе Суда Европске уније и Европског суда за људска права и, тиме, омогућавање студентима овог мастер програма приступа различитим понуђеним праксама, као и експертским пословима у европским правосудним институцијама; познавање практичних вештина које се односе на енглеску терминологију, способности академске комуникације и коришћења истраживачких и научних извора, као и коришћења интернета у овој области; познавање практичних вештина које се односе на енглеску терминологију, способности академске комуникације и коришћења истраживачких и научних извора, као и коришћења интернета у овој области. Академски назив. У документу Стандард 1. није наведен академски назив који се стиче окончањем МАС МЕИ 120. Из Уводне табеле утврђено је да се по успешном окончању мастер академских студија стиче диплома – Мастер права европских интеграција (Master of Laws in European Integration). Комисија констатује да је наведени академски назив у складу са Правилником о Листи стручних, академских и научних назива (53/2017-100, 114/2017-38, 52/2018-123, 21/2019-302, 34/2019-185). Услови за упис на студијски програм. У документу Стандард 1. наводи се да на двогодишњи студијски програм Мастер европских интеграција (Master in European Integration) могу да се упишу, уз поштовање услова и процедура прописаних за упис на мастер студије на Правном факултету Универзитета у Београду, кандидати који су остварили 180 ЕСПБ завршетком основних академских студија у трајању од три године на правном или сродном факултету друштвено-хуманистичких наука. Кандидати који су основне

студије завршили на другим факултетима друштвено-хуманистичких наука (у земљи или иностранству), као што су економски, филолошки, филозофски, факултет политичких наука, факултет за безбедност и др, обавезни су да положе следеће диференцијалне испите као услов за упис на поменути мастер програм: Увод у право; Уставно право; Увод у грађанско право; Међународно јавно право. Диференцијални испити морају бити пријављени и положени пре уписа у прву годину двогодишњег режима мастер студија. У зависности од факултета друштвених наука који је кандидат претходно завршио, могуће је, у договору са предметним наставницима, ослободити кандидата одређених делова наставне материје за испит. Ако су студенти положили неки од диференцијалних испита током основних студија, ослобођени су полагања истог. Студенти који су стекли диплому основних студија на иностраним универзитетима (страни држављани, као и домаћи), као услов за упис на мастер програм имају обавезу да спроведу процедуру признавања дипломе, у складу са Правилником о признавању страних високошколских исправа ради наставка образовања. Процедура признавања дипломе мора бити завршена пре уписа у наредну академску годину. Предуслов за упис је доказ о познавању енглеског језика или полагање пријемног испита из енглеског језика. Наведени услови предвиђени су Rulebook of the Master Academic Studies - Master in European Integration (Mei-120 ECTS) - At the University of Belgrade Faculty of Law – The Two-Year Master Program (Правилник о мастер академским студијама – Мастер европских интеграција (МЕИ – 120 ЕСПБ) – на Правном факултету Универзитета у Београду – двогодишњи мастер програм) који је доступан на адреси:

http://pogestei.ius.bg.ac.rs/2019_20/MEI%20120%20ECTS%20Rulebook%20on%20Master%20in%20European%20Integration%20-%20accreditation%202019%203%204%202019%20.pdf.

Листа обавезних и изборних студијских предмета, са оквирним садржајем. Увидом у документ Стандард 1. и Прилог 1.1. утврђено је да двогодишњи студијски програм МАС МЕИ 120 изгледа овако. Прва година студија (1. и 2. семестар) састоји се од четири обавезна предмета, док се пет опционих предмета бира са листе од 17 изборних предмета. Сваки од 3 обавезна стручни предмет је вреднован са 5 ЕСПБ, што је укупно 15 ЕСПБ. Предмет Практичне вештине је такође обавезан и у оквиру њега се изучава методологија истраживачког рада и писања, енглеска правна терминологија и вештина коришћења интернета. Предмет Практичне вештине вреднује се 3 ЕСПБ. У првом семестру прве године студија, студент је обавезан да похађа поменута четири обавезна предмета ($15+3=18$ ЕСПБ), као и један опциони предмет који бира са листе од 17 понуђених предмета. Сваки опциони предмет се вреднује 8 ЕСПБ. Студент мора да има додатну индивидуалну презентацију – студију случаја на неком од похађаних предмета током првог семестра. Индивидуална презентација – студија случаја се вреднује 2 ЕСПБ. На тај начин студент стиче 28 ЕСПБ у току првог семестра прве академске године МЕИ 120. У другом семестру студент похађа четири опциона предмета које бира са листе од 17 понуђених предмета (4×8 ЕСПБ = 32 ЕСПБ). На тај начин студент стиче 60 ЕСПБ у првој години студија. У другој години студија студент бира пет предмета са листе од преосталих предмета са листе од 17 изборних предмета (5×8 ЕСПБ = 40 ЕСПБ), обавезан

је да има још једну индивидуалну презентацију – студију случаја (2 ЕСПБ) на неком од похађаних предмета, и пише и брани завршни мастер рад, који се вреднује укупно 18 ЕСПБ (10 ЕСПБ за научноистраживачки рад и припрему мастер рада и 8 ЕСПБ за одбрану мастер рада). На тај начин студент стиче потребних 60 ЕСПБ и у другој години студија. У документу Стандард 1. дат је и табеларни приказ наведених обавеза. Обавезни предмети на студијском програму МАС МЕИ 120 су: Практичне вештине (Методологија истраживачког рада и писања, енглеска правна терминологија, вештина коришћења интернета), Увод у правни систем Европске уније, Увод у политички систем Европске уније и Увод у економски систем Европске уније. Изборни (опциони) предмети су: Судски систем Европске уније, Међународно приватно право Европске уније, Компанијско право Европске уније Пореско право Европске уније; Право и политика конкуренције Европске уније; Европско право људских права; Радно и социјално право у Европској унији – аспект људских права; Еколошко право и политика Европске уније; Трговинска политика и право Европске уније; Право финансијских инструмената Европске уније; Међународни односи Европске уније; Геополитичке перспективе и последице проширења Европске уније; Заједничка пољопривредна политика ЕУ; Имиграциона политика и политика азила у Европској унији; Придруживање Србије Европској унији; Споразуми о слободној трговини и европске интеграције земаља Југоисточне Европе и Европско приватно право. У документу Стандард 1. је, вероватно, грешком наведено да студент бира 3 од 17 изборних предмета. Студент бира укупно 10 изборних предмета и то: по 5 изборних предмета у првој и другој години. Начин извођења студија и време потребно за извођење студија. У документу Стандард 1. нису наведени облици наставе у којима се студијски програм реализује. Студијски програм траје две године, а његовим завршетком стиче се 120 ЕСПБ. Увидом у документацију приложену уз документ Стандард 5. утврђено је следеће. Студент похађа укупно тринаест стручних предмета и обавезни предмет Практичне вештине. Студент је у обавези да припреми две индивидуалне презентације - студије случаја. Коначно, обавезна је и израда и одбрана мастер рада. Сваки уводни обавезни предмет састоји се од 45 часова активне наставе (30 предавања и 15 вежби), а Практичне вештине 30 часова (15 предавања и 15 вежби). Настава из четири обавезна предмета одржава се у првом семестру прве године студија. Сваки од предмета с листе изборних предмета садржи 45 часова (30 предавања и 15 вежби). Настава из изборних предмета се одржава током сва четири семестра, у оквирима “блокова” наставе у трајању од пет до шест недеља за три до четири курса истовремено. Уколико нема доволно пријављених студената за поједине предмете, Управа Мастер студија задржава право да изврши неопходне измене у коначној понуди и распореду предмета за дату академску годину. Часови вежби укључују проблемске дискусије, анализе случајева, презентацију семинарских радова, дебате, итд. Студент је обавезан да припреми јавну презентацију анализе случаја у оквиру одређеног предмета, која ће бити праћена сесијом питања и одговора са професором и осталим кандидатима. На МАС МЕИ 120 студент има обавезу израде и одбране завршног рада. Бодовна вредност сваког предмета исказана у складу са европским системом преноса бодова (ЕСПБ). Увидом у приложену Табелу 5.2.

утврђено је да је исказана бодовна вредност свих предмета. У документу Стандард 1. наведена је бодовна вредност сваког предмета и она је исказана у складу са европским системом преноса бодова. Према томе, сваки обавезни предмет од три која се односе на Увод у студије Европске уније (Увод у правни систем ЕУ, Увод у политички систем ЕУ, Увод у економски систем ЕУ) вреди 5 ЕСПБ (укупно 15 ЕСПБ). Сваки од 10 предмета које студент бира са листе изборних предмета доноси 8 ЕСПБ (десет изборних предмета - укупно 80 ЕСПБ). Предмет Практичне вештине вреди 3 ЕСПБ. Индивидуална презентација случаја доноси 2 ЕСПБ, студент мора током две године да има 2 индивидуалне презентације (укупно 4 ЕСПБ). Завршни (мастер) рад доноси укупно 18 ЕСПБ, при чему се научноистраживачки рад и припрема мастер рада бодује са 10 ЕСПБ, а одбрана мастер рада са 8 ЕСПБ). Имајући наведено у виду, Комисија констатује да студент за две године остварује укупно 120 ЕСПБ, односно по 60 ЕСПБ у свакој години. Бодовна вредност завршног рада на основним, специјалистичким и мастер академским студијама исказану у ЕСПБ бодовима. Из приложене документације произлази да завршни рад треба да се заснива на истраживању и да буде писан уз поштовање методолошких захтева научног рада (коришћење стручне литературе, напомене, цитирање, упућивање, итд). У документу Стандард 1. наводи се да студент сваки студент има обавезу да изради и одбрани завршни (мастер) рад на крају студијског програма. У документу Стандард 1. наведено је да научноистраживачки рад и припрема завршног рада доносе 10 ЕСПБ, а одбрана завршног рада 8 ЕСПБ. Предуслови за упис поједињих предмета или групе предмета. Увидом у документацију, а нарочито услове за упис, с обзиром да се настава изводи на енглеском језику, неопходан услов за похађање студијског програма је знање енглеског језика. Начин избора предмета из других студијских програма. Увидом у документацију Комисија је утврдила да не постоји могућност избора предмета из других студијских програма. Услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија. У документу Стандард 1. нису наведени услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија. Друга питања од значаја за извођење студијског програма. У документу Стандард 1. нису наведена друга питања од значаја за извођење студијског програма.

Закључак: После посете установи поступљено је у складу са препорукама РК и отклоњени су сви пропусти. Констатује се да студијски програм садржи елементе предвиђене Законом о високом образовању и стандардима. Документу Стандард 1. додат је и Прилог 1.1. који представља Извод са сајта Правног факултета.

Стандард 2. Сврха студијског програма

У документу Стандард 2. наведено је да је сврха студијског програма стицање теоријских и практичних знања, професионалних компетенција из свих релевантних области европског права, политичког и економског система ЕУ, и европских интеграција. Улога студијског програма испољава се нарочито на пољу оспособљавања кандидата за различите послове који су везани за стицање знања о европском правном, економском и политичком систему, за процесе прилагођавања правног система Р. Србије праву ЕУ, и примењено на случај придруживања Р. Србије ЕУ. Програм служи стицању академских компетенција које омогућавају даље образовање и иновацију

знања, на докторским студијама како у земљи тако и у иностранству, како у вези са правом, политиком и економијом ЕУ, тако и генерално у вези са усавршавањем знања из поменутих дисциплина. Изучавање европског права и европских интеграција има посебан значај за студенте права и друштвено-хуманистичких наука из Србије, с обзиром на нужност прилагођавања правног система Р. Србије праву ЕУ, као и опредељеност Србије за европске интеграције, што подразумева образовање кадрова који ће бити носиоци развоја Р. Србије и њеног пута ка ЕУ. Нужност постојања једног оваквог програма, од његовог успостављања, јасно је документована извештајима Европске комисије, у којима се континуирано указује на потребу јачања кадровског потенцијала и потребу интеграције Србије у Европско истраживачко подручје. Надаље, наводи се да је студијски програм Master in European Integration истински представник и активни учесник у европском образовном простору, што јасно показује како начин његове припреме (у сарадњи са универзитетима и институтима из ЕУ и уз подстицај надлежних институција ЕУ), тако и уписна политика, садржина програма и начин његове реализације. Овај студијски програм је атрактиван и за студенте из других земаља, почев од регионалних, преко европских, до ваневропских, а похађали су га, осим из Србије, и студенти из бројних страних земаља. Студијски програм занимљив је кандидатима за Erasmus и Basileus програме Европске комисије у вези са разменом студената. По завршетку овог мастер програма већи број студената је наставио школовање на докторским студијама у земљи и иностранству, док је значајан број њих добио запослење у Министарству спољних послова, Министарству за европске интеграције, у европским институцијама и у администрацији Р. Србије.

Закључак: Студијски програм обезбеђује стицање компетенција за вршење правничких и других одговарајућих послова, као и за даље усавршавање како на Правном факултету Универзитета у Београду, тако и на другим правним факултетима у земљи и иностранству. Комисија налази да је сврха студијског програма MAC MEI 120 дефинисана јасно и недвосмислено. Сврха студијског програма MAC је у складу са основним задацима и циљевима Правног факултета у Београду, одређеним општим актима Правног факултета, као и са циљевима високог образовања из чл. 3 Закона о високом образовању.

Стандард 3. Циљеви студијског програма

У документу Стандард 3. наведено је да је основни циљ студијског програма образовање кадрова на такав начин да стекну компетенције, способности и вештине за професионално и одговорно обављање послова који су повезани са европским правом и његовом имплементацијом у домаће законодавство, затим, са процесом европских интеграција, као и са стицањем знања, способности и вештина неопходних ради учешћа у даљем образовном процесу у циљу постизања вишег нивоа знања (на специјалистичким и докторским студијама). Поред основног циља, у документу Стандард 3 наведени су појединачни циљеви које студијски програм треба да оствари. Сходно томе, циљ студијског програма је и да кандидати овладају научном и стручном методологијом и енглеском терминологијом, које су потребне ради стицања и примене знања, научних и стручних достигнућа из области европског права и европских интеграција. У документу Стандард 3. је на детаљан и прецизан начин наведено и који

су циљеви појединачних предмета који се изводе у оквиру студија. Циљ уводне обавезне наставе на МЕИ је да студентима пружи уводна знања о основама правног, политичког и економског система ЕУ, о значају права људских права и културе људских права за политички идентитет ЕУ, о димензијама и перспективама развоја ЕУ као политичке заједнице и смислу европских интеграција. Циљ правних и мултидисциплинарних изборних предмета на МЕИ је да студентима презентује основе правног и институционалног поретка ЕУ, режим судске заштите у ЕУ, међународно приватно право унутар правних структура ЕУ, право конкуренције и компанијско право ЕУ, пореско и трговинско право ЕУ, радно и социјално право у ЕУ, потрошачко право и заштиту потрошача у ЕУ, питања унутрашњег тржишта ЕУ, еколошко право ЕУ, темељна питања европских стандарда заштите људских права, правне, политичке и економске аспекте интеграције у ЕУ, перспективе проширења ЕУ, укључујући и процес придрживања Србије ЕУ, спољну политику ЕУ, питања мањинских права и политика, питања имиграционе политике, као и азила, питање европског административног простора, заједничке пољопривредне политике ЕУ. Још један од циљева студијског програма је да студенти развију креативне способности неопходне ради критичке анализе европског система права, политике, економије, као и процеса европских интеграција. Потом, циљ студијског програма укључује и овладавање практичним вештинама потребним за обављање послова из области европских интеграција (тумачење и примена „европских политика“ и правних норми, израда правних и других аката и предузимање других радњи неопходних ради успешне и професионалне примене права и реализације постављених циљева европских интеграција). Надаље, посебан циљ студијског програма је да студенти стекну потребна знања, вештине и мотивацију да након успешног савладавања студијског програма даље прате, истражују, анализирају, примењују и унапређују стечена знања и да их примењују посебно кад је реч о Р. Србији. И последње, у документу Стандард 1. истакнуто је да студијски програм има за циљ да буде истински представник европског система високог образовања. Документ Стандард 3. садржи Прилог 1.1. који представља извод са сајта Правног факултета, односно брошуру студијског програма, а која је доступна на адреси: <http://www1.ius.bg.ac.rs/files/2016/06/MEI-BOOKLET.pdf>.

Закључак: Имајући наведено у виду, Комисија констатује да су циљеви студијског програма МАС МЕИ 120 јасно формулисани. У приложеној документацији су на јасан и конкретан начин наведене компетенције и вештине које ће студенти стећи по успешно окончаним МАС МЕИ 120.

Стандард 4. Компетенције дипломираних студената

Компетенције студената: У документу Стандард 4. наведено је да ће успешним савладавањем МАС МЕИ 120 студенти бити формирани као кадрови које, између остalog, одликују следећи квалитети и капацитети: продубљена знања о европском праву, економији, политици, о специфичним европским политикама, о различitim димензијама европских интеграција; темељно познавање и способност критичке анализе оних области европског права и процеса европских интеграција за чије изучавање се појединач определио бирајући конкретне курсеве студијског програма; овладавање методолошким и техничким знањима; способност самосталног и критичког

разматрања проблематике ЕУ и европских интеграција уопште узев; способност за мултидисциплинарни приступ праву и политикама Европске уније, за разумевање међународног контекста и међузависности европских интеграција и релевантних светских економских, политичких и међународноправних тенденција и процеса; способност примене методолошких знања неопходних за даље праћење развоја ЕУ и процеса европских интеграција и примене њихових резултата у пракси, као и способност за решавање конкретних проблема у поступку европских интеграција; способност да своја знања примењују и даље унапређују вршењем послова који захтевају висок ниво компетенција из области европског права и европских интеграција (било у јавном или приватном сектору, у међународним или државним институцијама и органима, привредним корпорацијама итд); савладавањем програма и стручне терминологије на енглеском језику студенти ће овладати комуникационим способностима потребним за остваривање различитих облика сарадње са припадницима струке и вршиоцима делатности разних професија (појединцима и институцијама) из земље и иностранства, на високом професионалном нивоу уз поштовање строгих захтева професије, лингвистике и етичких захтева. Надаље, студенти ће бити потпуно оспособљени за употребу информационо-комуникационих технологија у поступку спознаје, критичке анализе, развоја и примене права и политика европских интеграција. Коначно, студенти ће стећи знања и вештине који омогућавају бављење широким спектром послова, даље стручно и научно усавршавање, проходност ка специјалистичким и докторским студијама било којих области правних и друштвених наука, како у земљи тако и у иностранству. Приликом посете установи Рецензентска комисија је захтевала допуну документације и одвајање општих и предметно специфичних компетенција које студенти стичу завршавањем студијског програма. Комисија констатује да су у допуњеној документацији наведене су опште и предметно специфичне компетенције које студенти стичу. Исходи учења. У документу Стандард 4. наводи се да исход ових студија чине продубљена знања о европском правном, економском и политичком систему, о посебним областима права и посебним европским политикама, о тумачењима, примени и даљем истраживању права Европске уније, о разлозима и процесима, као и проблемима европских интеграција, о односима Европске уније са другим међународним организацијама и државама. Исход ових студија укључује познавање практичних вештина које се односе на енглеску терминологију, способности академске комуникације, као и коришћења интернета у овој области. У документу Стандард 4. наводи се да су предметно-специфичне компетенције дипломираних мастер студената описане у силабусима доступним у Правилнику о мастер академским студијама – Мастер европских интеграција (Rulebook of the Master Academic Studies - Master in European Integration). Комисија констатује да је потребно прецизно навођење Правилника, с обзиром да постоје посебни правилници за МАС – Мастер европских интеграција за студије које носе 60 и 120 ЕСПБ. Додатак дипломи. Саставни део документа Стандард 4. чини и Прилог 4.1. Додатак дипломи, који има обим од 11 страна. У додатку дипломи су на енглеском и српском језику наведени следећи подаци: подаци о имаоцу дипломе, подаци о стеченој дипломи, подаци о врсти и нивоу студија, подаци о садржају и постигнутим резултатима (са

навођењем оцена из сваког положеног предмета), подаци о намени стеченог назива, додатне информације, овера додатка дипломи и подаци о систему високог образовања у Републици Србији.

Закључак: Компетенције које су наведене у документу Стандард 4. су у складу са садржајем и исходима предмета из Књиге предмета. Анализом приложене документације утврђено је да студенти стичу релевантне како опште, тако и предметно специфичне компетенције. Надаље, услови и поступци неопходни за завршавање студија и добијање дипломе по завршетку МАС МЕИ 120 дефинисани су у Правилнику о мастер академским студијама – Мастер европских интеграција (Rulebook of the Master Academic Studies - Master in European Integration) и учињени су доступним јавности будући да се налазе на сајту Факултета. И последње, Додатак дипломи приложен је у документу Стандард 4. Подаци наведени у Додатку дипломи су у складу са поднетом документацијом за акредитацију и релевантним прописима.

Стандард 5, Курикулум

У Курикулму студијског програма МАС Мастер европских интеграција 120 ЕСПБ (Master in European Integration (MEI, 120 ECTS) дат је распоред предмета по семестрима, фонд часова и број ЕСПБ, као и опис предмета са називом, типом предмета и семестром студија. Поједине групе предмета заступљене су у Курикулму у складу са препорукама стандарда за акредитацију студијског програма другог нивоа студија. Курикулум садржи три обавезна предмета који се односе на Увод у студије Европске уније: Увод у правни систем ЕУ, Увод у политички систем ЕУ, Увод у економски систем ЕУ, обавезни предмет Практичне вештине, и 10 предмета које сваки студент бира са листе изборних предмета. Према томе, предвиђено је да студент похађа укупно тринаест стручних предмета, плус Практичне вештине. Настава из обавезних предмета одржава се у првом семестру прве године студија. Сваки обавезни предмет састоји се од 45 часова активне наставе (30 часова предавања и 15 часова вежби), а Практичне вештине 30 часова (15 предавања и 15 вежби). Предмет Практичне вештине обухвата наставу из правне терминологије, компјутерских вештина и методологије научног истраживања и академског писања (30 часова). Сваки од изборних предмета са листе изборних предмета садржи 45 часова (30 предавања и 15 вежби). Часови вежби укључују проблемске дискусије, анализе слушајева, презентацију семинарских радова, дебате, итд. Настава из изборних предмета одржава се током сва четири семестра, у оквирима “блокова” наставе у трајању од пет до шест недеља за три до четири курса истовремено. Студент је обавезан да припреми и две јавне презентације које се односе на анализу случаја у оквиру одређеног предмета.

Завршни рад треба да се заснива на истраживању и да буде писан уз поштовање методолошких захтева научног рада (коришћење стручне литературе, напомене, цитирање, упућивање, итд). Обавезни предмети који се односе на Увод у студије Европске уније – Увод у правни систем ЕУ, Увод у политички систем ЕУ, Увод у економски систем ЕУ вреде по 5 ЕСПБ – укупно 15 ЕСПБ. Сваки од 10 предмета које студент бира са листе изборних предмета - 8 ЕСПБ, десет изборних предмета - укупно 80 ЕСПБ, Практичне вештине - 3 ЕСПБ, 2 индивидуалне презентације укупно 4 ЕСПБ и Завршни (мастер) рад – укупно 18 ЕСПБ (научноистраживачки рад и припрема мастер

рада 10 ЕСПБ и одбрана мастер рада 8 ЕСПБ), што укупно даје 120 ЕСПБ (по школској години 60 ЕСПБ).

У Књизи предмета, наведено је име наставника, циљ курса са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, садржај предмета, препоручена литература, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања. Предуслови за похађање предмета углавном нису дефинисани. Расподела поена између предиспитних обавеза и завршног испита у складу је са препорученим вредностима (од 30 до 70).

Називи предмета у табели 5.1б дати су на српском и енглеском језику, као и назив студијског програма и назив дипломе у Уводној табели. Књига предмета (Прилог 5.1) садржи картоне предмета на српском језику (једино су називи написани на енглеском). Документација на енглеском језику достављена је одвојено (као Прилог 12.1).

Закључак: Овако конципиран курикулум базиран на обавезним и употребљен изборним предметима (са листе од 17 изборних предмета) омогућава стицање потребних знања и вештина за звање Мастер права европских интеграција 120 ЕСПБ (Master of Laws in European Integration 120 ECTS).

Стандард 6. Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Анализом достављене документације може се констатовати да је реч о савременом студијском програму који студентима пружа најновија научна и стручна знања која су у складу са савременим токовима правних наука у европском образовном простору. Реч је о целовитом и свеобухватном студијском програму што се да утврдити увидом у Књигу предмета који је усаглашен са осталим студијским програмима установе. Студијски програм је упоредив са великим бројем студијских програма који егзистирају на европским и светским универзитетима, а посебно са следећим програмима европског образовног простора:

- King's College London (Great Britain), Postgraduate Diploma/MA in EU Law: <https://www.kcl.ac.uk/study/postgraduate/taught-courses/european-union-law-ma Pg-dip.aspx>
- Université catholique de Louvain (Belgium), Master complémentaire en droit européen, <https://uclouvain.be/prog-2018-euro2m>
- College of Europe, Bruges (Belgium), Master European Legal Studies, <https://www.coleurope.eu/whoswho/department/european-legal-studies-department-bruges-campus>

Достављена документација о најмање три акредитована инострана програма, са којим је програм усклађен, доступна је на интернету.

Стандард 7. Упис студената

У прелиминарном извештају Комисија је констатовала следеће. Прилог 7.1. Конкурс за упис студената садржи информације о томе ко и под којим условима може да се упише на студије мастер европских интеграција, одређује број места за буџетске и самофинансирајуће студенте, поставља параметре за рангирање кандидата, даје информације о пријави на конкурс, потребној документацији и датумима уписа, као и информације о трошковима уписа буџетских студената и висину школарине за студенте који се сами финансирају. Прилог 7.2. Решење о именовању комисије за пријем студената садржи: Одлуку о именовању комисије за упис у школској 2018/2019. и

списак чланова комисије. Прилог 7.3. Услови уписа студената (извод из Статута - чл. 67 и 68 Статута Правног факултета).Услови уписа студената одређени су у Статуту Факултета, у члановима 67. и 68. Члан 67 –Услови за упис наредне године одређује на који начин одабир предмета врше буџетски и самофинансирајући студенти како би стекли потребан број ЕСПБ. Члан 68 –Услови и мерила за упис на мастер академске студије набраја ко и под којим условима може да се упише на мастер академске студије Правног факултета Универзитета у Београду, даје критеријуме за рангирање кандидата на листи. Прилог садржи и Извод из правилника о мастер академским студијама – мастер европски интеграција (60 ЕСПБ) који садржи податке о академском називу који носе свршени студенти овог студијског програма, као и услове за упис како домаћих, тако и страних држављана, студената који су дипломирали на различитим друштвено-хуманистичким факултетима и списак предмета које они полажу као услов за упис уз обавезан упис за све – доказ о познавању енглеског језика. У оквиру Стандарда 7 приложене су и две табеле: Табела 7.1. Преглед броја студената који су уписаны на студијски програм у текућој и претходне две године садржи број студената који су се уписали на студијски програм у школској 2018/19, 2017/18. и 2016/17, заједно са просечним оценама студената за сваку од ове три школске године; Табела 7.2. Преглед броја студената који су уписаны на студијски програм по годинама студија у текућој школској години садржи број студената који су уписаны у прву и другу годину мастер академских студија – мастер европских интеграција.

Закључак: Након анализе прилога 7.1, 7.2 и 7.3, комисија констатује да Факултет испуњава услове у погледу планираног броја студената и провере способности кандидата за упис на МАС МЕИ 120, те да у Прилогу 7.3 детаљно разрађује услове за упис. У прелиминарном извештају је констатовано да Прилог 7.3 садржи Извод из Правилника о мастер академским студијама – мастер европских интеграција (60 ЕСПБ). С обзиром на то да је ово студијски програм – Мастер европских интеграција (120 ЕСПБ), потребно је исправити назив документа (садржински се услови подударају са МЕИ (60 ЕСПБ)). Током посете Факултету, Комисија је констатовала да у Прилогу 7.3 постоји недостатак техничког карактера, те је Факултет у накнадно достављеној документацији овај недостатак исправио. Реч је о називу Извода из правилника о мастер академским студијама, у коме је реч 60 ЕСПБ промењена у 120 ЕСПБ тако да одговара садржају правилника. Након посете и увида у документацију, Комисија констатује да Факултет задовољава све потребне услове прописане Стандардом 7.

Стандард 8. Оцењивање и напредовање студената

Приликом израде прелиминарног извештаја утврђено је следеће. Прилог 8.2. Књига предмета садржи табелу са списком предмета, ужу научну област којој припадају, семестар у којем се одвијају предавања, као и број предавања и вежби који треба да се одрже у току семестра и ЕСПБ који сваки предмет носи. Табела 8.1. Збирна листа поена по предметима које студент стиче кроз рад у настави и полагањем предиспитних обавеза као и на испиту садржи списак свих предмета на мастер академским студијама – мастер европских интеграција са поенима које студенти могу остварити током наставе, кроз предиспитне обавезе и на завршном испиту. Табела 8.2. Статистички подаци о напредовању студената на студијском програму садржи укупан број студената

уписаних на мастер студије, број оних који су одустали од студирања, број оних који су прешли у наредну годину и број оних који су пали годину, као и просечну оцену на испитима. У прелиминарном извештају је Рецензентска комисија констатовала да се из Књиге предмета не виде сви битни и обавезујући подаци о предметима који се изводе на мастер академским студијама – мастер европских интеграција. Ни у приложеним табелама 8.1 и 8.2, нити у Прилогу 8.2 се није могао да се види начин оцењивања и бодовања у предиспитним обавезама и на самом испиту, као ни спецификација самих предмета, имена предметних професора, садржај уџбеника и циљеви. Током посете установи је указано на то да Прилог 8.2 који садржи Књигу предмета не садржи све битне и обавезујући податке о предметима који се изводе на овом студијском програму. Том приликом констатовано је да нико од чланова Комисије не може да отвори линковане документе како би дошао до Књиге предмета, те је затражено да Факултет у накнадно остављеном року достави Комисији Књигу предмета у ПДФ формату како би Комисија могла да оствари увид у Прилог 8.2. Након прегледа сајта Факултета, Комисија је пронашла Књигу предмета на основу које констатује да Прилог 8.2 садржи све неопходне податке које треба да садржи, као и да предмети испуњавају пропис предвиђен Законом о високом образовању у погледу стицања минималног односно максималног броја поена у предиспитним обавезама. Комисија констатује да је Факултет исправио начињене пропусте, те да програм испуњава све тражене захтеве и у потпуности је у складу са стандардом.

Табела 8.1 садржи списак поена које студенти могу стећи у предиспитним обавезама и на самом испиту и сви поени испуњавају услов прописан Законом о високом образовању у погледу стицања минималног, односно максималног броја поена у предиспитним обавезама. Књигу предмета је потребно допунити свим неопходним информацијама. Анализом Табеле 8.2 може се констатовати да је пролазност студената задовољавајућа.

Закључак: Након посете Факултету и анализе накнадно достављене документације, Комисија констатује да је Факултет испунио све услове предвиђене Стандардом 8.

Стандард 9. Наставно особље

Како за студијски програм првобитно није приложен електронски формулар није се могло са сигурношћу констатовати да ли број наставника одговара потребама студијског програма који се реализује и да ли је довољан да покрије предвиђени број часова активне наставе. Није се могло утврдити ни да ли на наведеном студијском програму ангажовани сарадници покривају предвиђени број часова вежби. Након сугестија које је Комисија дала приликом посете установи овај пропуст је отклоњен.

На основу увида у приложену документацију констатовано је да број наставника одговара потребама студијског програма који се реализује и довољан је да покрије предвиђени број часова активне наставе. Наставници са пуним радним временом, према електронском формулару, реализују 99, 87% наставе на студијском програму.

Подаци о броју ангажованих наставника на студијском програму у електронском формулару и пратећој документацији нису усклађени. Увидом у доступну документацију Комисија је утврдила да 22 наставника ангажована на студијском програму имају оптерећење изнад 12 часова активне наставе недељно на свим

студијским програмима установе, односно на свим ВШУ у Србији. Реч је следећим наставницима: проф.др Бојан Милисављевић (12.04), проф.др Војислав Станимировић (12.07), проф.др Мирјана Радовић (12.21), проф.др Дејан Ђурђевић (12.22), проф.др Марија Каракић Мирић (12.30), проф.др Милош Живковић (12.33), проф.др Марија Драшкић (12.33), доц.др Ивана Марковић (12.35), проф. др Душан Поповић (12.44), доц.др Вања Бајовић (12.44), проф др Александар Гајић (12.51), проф.др Ивана Крстић (12.56), доц.др Вук Џуџић (12.72), проф.др Љубинка Ковачевић (12.80), проф.др Милан Шкулић (12.81), проф.др Горан Илић (13.04), проф.др Наташа Делић 13.07), проф.др Зоран Томић (13.22), Марко Ђурђевић (13.33), доц.др Иван Ђокић (13.54), проф.др Добросав Миловановић (13.59) и проф.др Небојша Јовановић (13.94). Комисија констатује да већина наведених наставника, који имају оптерећење преко 12, на овом студијском програму имају свега 0, 02 часа, те да наведено веће оптерећење не утиче на извођење наставе и других активности на овом студијском програму.

Квалификација наставног особља усклађене су са нивоом њихових задужења, што је документовано одговарајућим референцама и подацима доступним јавности и према овом критеријуму установа предњачи у односу на све правне факултете у региону.

Величина групе за предавања и вежбе у складу је са нормативима Стандарда, пошто је планирани број студената који ће уписати овај студијски програм 10.

Самовредновање - Стандард 7. Услови и поступак за избор наставника и сарадника, у складу са Стандардом, утврђени су унапред, јавни су и доступни оцени јавности. Закон о високом образовању и општи акти Факултета и Универзитета, који регулишу ове поступке, налазе се на веб сајтовима Факултета и Универзитета. У извештају о самовредновању с правом се указује на честе измене критеријума за избор у наставничка звања ван Факултета што угрожава правну сигурност, а апострофира се и постојећи дисбаланс између формалних и квалитативних услова приликом избора наставника, што отежава достизање жељеног циља у погледу обезбеђења квалитета наставног особља. У наредном периоду би требало унапредити мере и предузети одговарајуће активности у погледу остварења што вишег степена мобилности наставника, што је посебно важно за квалитетну реализацију овог студијског програма. Приликом избора наставника и сарадника оцењује се њихова научна, истраживачка и педагошка активност. Један од најбитнијих елемената за вредновање педагошких способности наставника и сарадника јесу резултати студентске анкете.

Стандард 10. Организациона и материјална средства

Анализом расположивих доступних докумената и датих података у њима утврђено је следеће:

1. Факултет је поднео Захтев за поновну акредитацију, образовно-научно подручје друштвено хуманистичке науке, студијски програм Мастер европских интеграција-Master in European Integration, ЕСПБ 120 (II степен), трајање 2 школске година – 4 семестра, за 10 студената на годишњем нивоу, што је укупно 20 студената (поновна акредитација). Правни факултет је приложио сва неопходна правна акта за поновну акредитацију студијског програма, које има ова високошколска установа (Прилози: 1-11).

2. Факултет обезбедио адекватан сопствени простор у складу са стандардом за извођење наставе студијског програма МАС МЕИ 120, поље друштвено-хуманистичке науке, у згради која јој је дата на коришћење од стране државе, а налази се у Београду, Булевар Краља Александра бр. 67. (Прилог 9.1. Доказ о власништву, Прилог 10.1. Доказ о власништву).

3. Бруто површина са којом Факултет располаже је 15.749,90 м² који се састоји од: сусутерена 867 м², сутерена 3.487,50 м², приземља 3.429,00 м², први спрат 3.340,00 м², други спрат 1.539,00 м², поткровље 3.078,00 м² (Прилог 9.3. Подаци о површини објекта факултета). У просеку на сваког студента отпада 2,322 м², које се добило тако што се укупна бруто површина простора са којим Факултет располаже је 15.749,90 м², поделила са укупним бројем студената који је акредитован и који би требао поновно да се акредитује 6780. Факултет има 166 просторија са укупно 7.601,29 м², које се састоје од: 1) обезбеђеног одговарајућег простора за рад наставника и сарадника: 99 наставничких кабинета са 126 места на простору од 1710,45м², наставнички клуб са 35 места на 52,07м², секретаријат са 26 места на 193,58м², 4 просторије за студентски парламент са 13 места на 55,91м², што укупно чини 2214,14 м²; 2) простор за извођење наставе: 10 слушаоница и амфитеатара са 2379 места на 1734,52м², 11 учионица са 605 места на 635,07м², 2 студенческо рачунарске учионице са 76 места на 100,64м², 3 компјутерске лабораторије са 12 места на 44,50м², 2 радионице на 82,77 м², 2 сале са 180 места на 240,01м², књижара са 27,28м², фотокопирница са 30,35м² и продавница сувенира на 23,98 м², што укупно чини 2.919,12 м², 3) простор библиотеке, који чини: 11 канцеларија са 260,62 м², 4 читаонице са 538 места на 787,69 м², магацини за књиге на 968,12 м², 7 помоћних просторија на 451,60 м², што укупно чини 2.468,03 м². (Табела: 10.1. Листа просторија са површином у високошколској установи у којој се изводи настава на студијском програму, Табела 9.1. Листа просторија са површином).

4. Факултет обезбеђује доступност највећим електронским базама података (међународним и домаћим) за потребе студената (Paragraf Lex, Cobiss, Kobson и др.). Факултет је претплаћен на водеће базе електронских часописа и судске праксе као што је нпр. Kluwer arbitration. Компјутерски систем којим располаже библиотека, омогућава електронско претраживање фондова факултетске и др. Библиотека Србије, али и приступ иностраним електронским сервисима за претраживање стручних и научних часописа у пуном тексту (Кобсон, Kluwer arbitration). Тиме су студентима мастер студија обезбеђени услови који су потребни за студирање и квалитетан научно-истраживачки рад и израду мастер рада. (Прилог 6.1., 6.2., 6.3.)

5. Библиотека Факултета је научноистраживачка организациона јединица Факултета и организована је у складу са Статутом факултета, Законом о библиотечко-информационој делатности и Правилником о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности. Факултет обезбеђује адекватан библиотечки фонд заснован на страној и домаћој литератури. Обезбеђује приступ највећим електронским сервисима од 35.000 наслова страних научних часописа и 160.000 наслова књига обухваћених КОБСОН. Библиотека Факултета је једна од најстаријих високошколских библиотека у земљи са највећим библиотечким фондом на овим просторима. Укупан број библиотечких јединица из области из које се изводи наставни

процес (база електронских јединица) је 525.769 јединица и од тога фонд библиотеке располаже са укупно 159.147 књига (102.458 наслова књига), 2.762 наслова часописа (35.159 годишњих часописа у 359.643 свезака часописа), уџбеника 6979. (Табела 10.1. Збирни преглед броја библиотечких јединица). Библиотека располаже и са фондом од 3461 електронских публикација (508 домаћих наслова, 1271 страни наслов, 1682 мастер рада). Размена публикација се одвија са 117 институција, 61 земљом у региону и 56 у иностранству. (Прилог 10.1. Извод из библиотечке књиге инвентара). Фонд референтне збирке садржи око 600 енциклопедија, лексикона, речника, приручника и других издања. Библиотечки фонд има више од 30.000 корисника. Вредност библиотечког фонда износи 128.865.978, 63 РСД. (Прилог 10.1. Извод из библиотечке књиге инвентара). Библиотека је смештена у сутерену Факултета и простире се на површини од 2.468,03 м² и то: 1) библиотечки депо (магацин за књиге) има укупно 968,12 м² и састоји се од: магацина 1 површине 138,94 м², магацина 2 површине 320,00 м², магацина 3 површине 284,79 м², магацина 4 површине 224,39 м². (Прилог 9.3. Подаци о површини објекта факултета). 2) простор читаонице састоји се од две читаонице: студентску (са 4 сале са 400 места за учење на око 787,69 м²) и за наставнике и докторанте, 3) канцеларије за потребе библиотеке простору се на простору од 260,62 м², 4) помоћне просторије укупне површине 451,60 м². Библиотека је доступна и другим корисницима. Пружање услуга корисницима одвија се у корисничкој читаоници која има 75 места са компјутерским прикључцима. Библиотеку користи око 8.000 студената. (Прилог 10.1. Извод из библиотечке књиге инвентара). Факултет обезбеђује студентима библиотеку опремљену потребним бројем библиотечких јединица као и опремом за рад и систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. (Прилог: 10.3б. Прилог о библиотечким ресурсима). Укупан број уџбеника доступних на студијском програму МАС МЕИ 120 је 84 (Табела 10.4. Листа уџбеника доступна студентима на студијском програму). Укупан број библиотечких јединица релевантних за студијски програм МАС МЕИ 120 је 124 (Табела: 10.3. Листа библиотечких јединица релевантних за студијски програм).

6. Предмети су углавном покривени уџбеничком литературом која је доступна студентима (издато је 64 издања уџбеника). Укупан број уџбеника је 78, а монографија 270 што је укупно 357 до 2019, са укупним бројем од 107 наставника. (Прилози: 9.2. и 9.3. Уџбеници и монографије са факултета). Уџбеници се добијају у оквиру школовања од факултета, могу се купити у књижари факултета. Библиотека располаже са довольним бројем уџбеника, као и литературом неопходном за спремање испита. Недостају уџбеници за неке предмете, посебно за опционе, а неке треба иновирати као нпр. Стварно право. Недостатак је покривен одговарајућим литературом која је доступна студентима (Табела 10.5. Покрivenost обавезних предмета литературом (књигама, збиркама, практикумима), која се налази у библиотеци или је има у продаји. Сва обезбеђена литература довољна је за нормално одвијање наставног процеса. Факултет има усвојен Правилник о уџбеницима који је усвојило Научно-наставно веће факултета, 8.10.2007, а којим је на детаљан начин регулисани стандарди везани за обезбеђивање и проверу квалитета уџбеника, наставног и испитног материјала (Прилог: 11.3. Правилник о уџбеницима).

7. Факултет обезбеђује сву потребну техничку опрему за извођење наставе. Факултет има Рачунско-информациони центар, који има статус самосталне научно-истраживачке организационе јединице факултета, која се састоји од две научно-истраживачке и једне наставно-истраживачке јединице: Рачунарске лабораторије, Рачунско-информационог центра за аутоматску обраду података и Студентске рачунарске лабораторије. Поседује опрему која се користи у научном процесу: процесу: 215 рачунар, 7 лаптопа, 6 штампача, 19 проектора 1 камера, 3 ТВ, 1 видеорекордер, опрему за симултано превођење, 1 скенер, 100 детектора за откривање бубица (Табела: 10.2. Листа опреме за извођење студијског програма, Табела: 9.2. Листа вредније опреме која се користи у наставном процесу). Факултет поседује адекватну и савремену техничку, лабораторијску и другу специфичну опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе. Располаже са задовољавајућим информатичким ресурсима: 2 учионице/лабораторије, 116 рачунара, 12 сервера, 19 видео бимова. Опрема која се користи у научно-истраживачком раду је задовољавајућа. (Табела. 9.2. Попис информатичких ресурса). Факултет поседује адекватну и савремену техничку, лабораторијску и другу специфичну опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе на студијском програм. Студентска компјутерска лабораторија има 44 рачунара, стално доступни студентима, који су умрежени и имају приступ интернет, правничкој бази података. У просторијама библиотеке има преко 120 прикључних места за лаптоп рачунаре студената. Студенти имају на располагању и 25 рачунара намењених искључиво претраживању библиотечког фонда, као и додатних 5 рачунара и штампачи који су на располагању особљу које се стара о одржавању рачунарске опреме (Прилог: 10.3. (10.2.) Изјава о поседовању рачунарске лабораторије и броју рачунара у њој).

8. Факултет је доставио Прилоге 9.1. и 9.2., као и Табела: 9.1. Листа просторија са површином, Табела: 9.2. Листа опреме за извођење студијског програма. Табела 9.3. односи се на листу капиталне опреме вредније од 100.000 евра, коју Факултет не поседује, због чега факултет и није достави Табелу 9.3. већ упућује на табеле 9.1. и 9.2. из стандарда 9. у документацији за високошколску установу, која се односи на простор и опрему.

9. Квалитет управљања факултетом и квалитет ненаставне подршке је обезбеђен утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада. Савет правног факултета је орган управљања, који има 27 чланова. Орган пословођења и руковођења је декан. Њихов рад је регулисан Законом о високом образовању и Статутом факултета и правилницима. Факултет систематски прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада; посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима.

10. Факултет поседује примерене просторне капацитете: учионице, амфитеатре, кабинете, библиотеку, читаоницу и слично за квалитетно обављање своје делатности односно извођења наставе за потребе овог студијског програма. Факултет поседује адекватну и савремену техничку, лабораторијску и другу специфичну опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим врстама и степенима студија.

Факултет свим запосленим и студентима омогућава неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационим технологијама, како би се те информације користиле у научно-образовне сврхе. У свом саставу поседује најмање једну просторију опремљену савременим техничким и осталим уређајима који студентима и особљу омогућавају рад на рачунарима и коришћење услуга рачунског центра (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала).

11. Факултет остварује сарадњу са бројним установама у земљи и иностранству (укупно 78 установа). То су престижни факултети водећих европских универзитета, као и сарадња са бројним установама у земљи, попут министарстава, судова, тужилаштава, удружења.

Закључак: Увидом, провером и анализом свих докумената података датих у њима (описа, прилога, табела), а руководећи се датим упутствима, може се закључити да Правни факултет Универзитета у Београду: 1) има адекватан сопствени простор у складу са стандардом за извођење студијског програма основне академске студије Мастер европских интеграција- Master in European Integration, ЕСПБ 120 (II степен), поље друштвено-хуманистичке науке, за укупно 20 студената, на 2 године студија; 2) располаже са библиотеком снабдевеном литературом која својим нивоом и обимом обезбеђује у потпуности подршку наставном процесу на студијском програм МАС МЕИ 120. Библиотека факултета располаже са огромним и импозантним бројем библиотечких јединица 525.769 јединица из области из које се изводи наставни процес; 3) обезбеђује у потпуности покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом, доступност електронским базама података, књигама и часописима; 4) располаже информатичком опремом неопходном за студирање и научноистраживачки рад. Број рачунара који имају приступ интернету у рачунарској лабораторији а који су доступни студентима, адекватан је броју студената који студирају на факултету и њиховим потребама; 5) Факултет остварује сарадњу са бројним установама у земљи и иностранству.

Правни факултет Универзитета у Београду има одговарајуће људске, просторне, техничко-технолошке, информатичке, библиотечке и др. ресурсе и сервисе, који су примерени карактеру студијског програма МАС МЕИ 120 и броју студената који се уписују и који омогућавају да се у потпуности обезбеди квалитетно извођење наставе и реализацију постављени циљеви ове високошколске установе и тиме спроведе студијски програм који се поновно акредитује, МАС МЕИ 120, чиме Правни факултет на задовољавајући начин испуњава Стандард 10: Организација и материјална средства, за поновну акредитацију са оценом 10. Правни факултет испуњава законске услове за Стандард 10: Организација и материјална средства, за поновну акредитацију.

Стандард 11. Контрола квалитета

У документу Стандард 11 наведено је да евалуација квалитета рада наставника у настави обухвата проверу мишљења студената о квалитету свих облика наставе, а на основу одређених стандарда везаних за одржавање наставе, садржај наставе, методе извођења наставе, као и за педагошке и дидактичке квалитетете рада наставника. Контрола квалитета наставе укључује: контролу одржавања наставе према плану рада, контролу уредности извођења наставе, контролу квалитета облика, садржаја и метода

наставе, укључујући процедуру евалуације рада наставника и контролу оцењивања студената. Целокупна документација о спроведеном поступку студентског вредновања обезбеђује се и чува на Факултету, на начин прописан општим актом Факултета, а по потреби, односно на захтев Ректора, достављају се Универзитету. Детаљније одредбе о контроли квалитета садржане су у Правилнику о стандардима рада на Правном факултету Универзитета у Београду. Поступак самовредновања спроводи се најмање једном у три године (чл. 140(1) Статута Факултета). Комисије за контролу квалитета. У прелиминарном извештају констатовано је следеће. Увидом у Табелу 11.1.која је приложена уз Стандард 11. утврђено је да на факултету постоји осмочлана Комисија организационих јединица задужених за квалитет, коју чине 3 наставника, 3 сарадника у настави, 1 члан из ненаставног особља и 1 студент. Најава на Факултету не постоје подаци о наведеној комисији. У допуњеној документацији испод Табеле 11.1.наведено је да се подаци о Комисији организационих јединица налазе најави на Факултету на адреси <http://www.ius.bg.ac.rs/> org/strucna_tela.html. Рецензентска комисија није успела да на наведеној адреси пронађе податке о Комисији организационих јединица задужених за контролу квалитета. После посете установи, Факултет је доставио и Прилог 11.5. Одлуку о именовању Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета извођења наставе од 20.09.2019. Комисију за обезбеђење и унапређење квалитета извођења наставе чини 8 чланова и то: 6 наставника, 1 сарадник и 1 студент. Подаци о Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета наставе доступни су јавности (http://ius.bg.ac.rs/org/strucna_tela.html). Извештај о самовредновању установе и Извештај о самовредновању студијског програма. У документацији је приложен Извештај о самовредновању Правног факултета Универзитета у Београду (Прилог 11.1.) из 2019. Извештај чини 134 страна компјутерски обрађеног текста. Правни факултет није приложио Извештај о самовредновању студијског програма МАС МЕИ 120. Документ о обезбеђењу квалитета. Прилог 11.2.представља Стратегија обезбеђивања квалитета Универзитета у Београду из 2013. Имајући у виду Упутство за примену Стандарда 11, Комисија констатује да се не ради о јавно објављеном документу у којем је садржана политика обезбеђења квалитета високошколске установе, будући да се ради о документу Универзитета у Београду. Надаље, стратегију обезбеђења квалитета треба да усвоји орган управљања високошколске установе, што овде није случај. Комисија констатује да је приложен и Правилник о уџбеницима из 2007. (Прилог 11.3.). Коначно, високошколска установа је приложила и Статут Факултета, где је у чл. 140 регулисано самовредновање. (Прилог 11.4.). Учешће студената у оцењивању и осигурању квалитета студијског програма. Из целокупне документације утврђено је да у је вршењу контроле квалитета обезбеђена активна улога студената кроз њихово учешће у раду Комисије организационих јединица задужених за квалитет, раду органа управљања Факултета као и прибављањем мишљења студената о квалитету студијског програма анонимним анкетирањем. У документу Стандард 11 није наведено на који начин студенти учествују у оцени и осигурању квалитета високошколске установе. Анализом допуњене документације утврђено је да се у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета наставе налази и представник студената. Комисија констатује да је обезбеђено учешће студената у оцењивању и

осигуравању квалитета студијског програма. Мере и поступци спровођења контроле квалитета студијских програма. У документу Стандард 11.набројано је на који начин се врши контрола наставе, без да су на конкретан начин одређене мере и поступци спровођења контроле квалитета студијских програма. Приликом посете установи, а после разговора са студентима утврђено је да се врши периодична контрола квалитета студијских програма и наставе анонимним анкетирањем студената. Такође, после разговора са представницима Факултета утврђено је да се прати и редовност извођења наставе и других активности на Факултету. Доступност извештаја на веб страницама Факултета. У прелиминарном извештају је констатовано да Комисија није успела да пронађе Извештај о самовредновању на сајту Факултета. После посете, а у складу са препорукама Рецензентске комисије, Факултет је Извештај о самовредновању учинио доступним јавности постављањем на сајт (http://ius.bg.ac.rs/docs/Izvestaj%20o%20samovrednovanju%20Pravnog%20fakulteta%20UD_10022019%20za%20sajt.pdf).

Закључак:На Правном факултету у Београду постоји систем квалитета. Ипак, у циљу даљег унапређења квалитета, неопходно је да у наредном периоду буде урађено следеће. Прво, потребно је буде усвојена стратегија (плански документ) обезбеђења квалитета Правног факултета Универзитета у Београду. Друго, Факултет треба да сачини извештај о самовредновању студијског програма МАС МЕИ 120 и учини га доступним јавности. Треће, потребно је да се промени методологија и начин израде извештаја о самовредновању. Комисија напомиње да су приликом посете установи њени чланови стекли утисак да постоји снажна воља да се у наредном периоду предузму потребни кораци у изради посебних извештаја о квалитету студијских програма, а све у циљу даљег унапређења квалитета како високошколске установе, тако и студијских програма.

Стандард 12. Студије на даљину, РК је констатовала да предложеним програмом нису предвиђене студије на даљину.

Додатни стандарди за студијске програме који се изводе на светском језику, за заједничке студијске програме и за ИМТ програме

Студије на светском језику, РК је овај стандарда оценила **оценом 10.** Предложеним програмом У прелиминарном извештају је констатовано да опис Стандарда 13 недостаје и да се у документацији која је достављена Стандард 12 односи се на Студије на светском језику. Приликом посете Установи, Комисија је сугерисала да се програм на енглеском језику прикаже у оквиру Стандарда 13 (Студије на светском језику), а не у оквиру Стандарда 12, што је Установа прихватила и кориговала.

Студијски програм Мастер европских интеграција предложен је за акредитацију за извођење на енглеском језику. Установа је образложила да су наставници и сарадници Правног факултета Универзитета у Београду завршили мастер, магистарске или докторске студије на неком од престижних универзитета у иностранству и/или су учествовали на великом броју међународних конференција и семинара, те да сходно томе успешно изводе наставу на енглеском језику на овом студијском програму који је раније акредитован за извођење на српском и енглеском језику. Предуслов за упис на мастер студије Master in European Integration (MEI) је доказ о познавању енглеског

језика или полагање пријемног испита из енглеског језика. Испит се састоји из разумевања правних текстова, дискусије из актуелних правних тема и тема права Европске уније као и провере писања. Поред тога, предвиђено је и да се целокупна администрација, издавање уверења и саобраћање са Управом студија спроводи на енглеском језику.

Библиотека располаже великим бројем библиотечких јединица на енглеском језику (списак је дат у табелама 10.3 и 10.4), а омогућен је и приступ базама електронских часописа на енглеском језику, као и наставни материјал и учила на језику на којем се изводи настава.

Кандидати који успешно заврше студијски програм стичу академски назив Мастер права европских интеграција 120 ЕСПБ, на енглеском: Masters' degree – Master of Laws in European Integration 120 ECTS, и издаваће им се диплома на обрасцу који је штампан двојезично, на српском језику ћириличним писмом и на енглеском језику.

Заједнички студијски програм, РК констатује да Програм не предвиђа заједничке студије.

ИМТ (интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни) студијски програм, РК констатује да програм Опис Стандарда 15 недостаје. На основу приложене документације, Уводне табеле и Курикулума, евидентно је да се ради о интердисциплинарном програму у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука.

Кратак опис свих позитивних и негативних елемената у оцени стандарда за акредитацију

Општи утисак о студијском програму мастер академских студија – Мастер европских интеграција - Master in European Integration – 120 ЕСПБ (даље: МАС МЕИ 120) чија акредитација се тражи, а на основу прописаних стандарда је изузетан. Рецензентска комисија је детаљно проучила поднету документацију, те изнела свој став о испуњености сваког од предвиђених стандарда. После подношења прелиминарних извештаја Рецензентска комисија је посетила Правни факултет. Факултет је дао Рецензентској комисији све захтеване информације, слободан приступ и увид у наставни процес и управљање Факултетом, као и расположиви простор. Факултет је организовао разговоре са управом Факултета, као и са наставницима, студентима, ненаставним особљем, комисијом која је сачинила Извештај о самовредновању, представницима из привреде и alumni удружење.

Комисија констатује да студијски програм МАС МЕИ 120 траје две године и садржи елементе предвиђене Законом о високом образовању и стандардима. Основни циљ програма је да обезбеди одговарајући ниво знања и вештина неопходних за рад у области Европске уније и процеса европских интеграција, било у државној управи, привреди, информативној, образовној и истраживачкој научној делатности или у цивилном сектору, као и у институцијама Европске уније и у међународним организацијама. Студијски програм представља изузетну основу за стицање знања потребних за обављање сложених задатака у вези са ЕУ, али и за даљу специјализацију не само на Правном факултету, него и на другим правним факултетима у земљи и иностранству. Сврха студијског програма МАС МЕИ 120 је у складу са основним

задацима и циљевима Правног факултета у Београду. Циљеви студијског програма МАС МЕИ 120 су јасно формулисани. У приложеној документацији су на јасан и конкретан начин наведене опште и предметно специфичне компетенције и вештине које ће студенти стећи по успешно окончаном студијском програму.

Курикулум студијског програма МЕИ 120 је обиман, добро структуiran и комплетан. Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма заслужују највишу оцену. Упис студената, као и оцењивање и напредовање студената су оцењени су највишом оценом.

Наставно особље запослено у установи остварује импресивне резултате, како у наставном процесу, тако и у научном раду. Наставници ангажовани на мастер програму завршили су или комплетирали своје образовање на неком од реномираних и престижних европских или америчких универзитета/правних факултета. Наставно особље је оцењено највишом оценом.

На овом студијском програму настава и испити се изводе на енглеском језику.

Организациона и материјална средства су довољна за квалитетно извођење студијског програма. Расположиви простор, опрема, као и библиотека, уџбеници и ИТ подршка заслужују највишу оцену. Рецензентска комисија нарочито похваљује услове за научно истраживање.

Факултет редовно проверава квалитет студијског програма. Поред тога, Факултет предузима одговарајуће мере за унапређење квалитета курикулума, наставе, наставног особља, оцене студената, уџбеника и литературе. Међутим, у том погледу уочени су и одређени недостаци. Комисија је утврдила да је потребно унапредити правни оквир за вршење контроле, а потом начин сачињавања извештаја о самовредновању. Поред тога, потребно је да се сачини Извештај о самовредновању студијског програма и да се учини доступним јавности. У сваком случају, у разговору приликом посете установи Комисија је закључила да постоји спремност да се наведени недостатак отклони у наредном периоду.

Општи утисак је да је студијски програм – МАС МЕИ 120 савремен и добро структуiran, те да нуди најновија сазнања у области права европских интеграција. Овај програм ће допунити знања стечена на основним студијама са специјализованим знањима у области права. Да закључимо, Рецензентска комисија сматра да програм, у целини, заслужује највишу оцену.

Препоруке:

Предлог мера за отклањање уочених слабости / предлог мера и активности за унапређење квалитета студијског програма:

1. У циљу даљег унапређења квалитета ВУ у наредном периоду потребно је допунити Извештај о самовредновању установе и извршити SWOT анализу сваког стандарда.

2. Потребно је израдити извештај о самовредновању студијског програма МАС МЕИ 120.

3. Високошколска установа треба да утврди стратегију обезбеђења квалитета наставног процеса, управљања високошколском установом, ненаставних активности као и услова рада и студирања. Имајући наведено у виду, неопходно је да у наредном

периоду буде усвојен плански документ (стратегија) за обезбеђење квалитета Правног факултета Универзитета у Београду.

Имајући у виду да је високошколска установа **Универзитет у Београду – Правни факултет** испунила стандарде за акредитацију студијског програма **мастер академске студије Мастер европских интеграција, Master of Laws in European Integration** (две године, 4 семестра, 120 ЕСПБ, Мастер права европских интеграција, Master of Laws in European Integration), на енглеском језику, прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма ("Службени гласник РС", број 13/2019), одлучено је као у диспозитиву.

Достављено:

- високошколској установи
- архиви

ПРЕДСЕДНИК



Проф. др Ана Шијачки